

[Svend Haugaard.]

ældrene? Er de mere inhabile i denne sag, end de højeste skoleautoriteter er det?

Betænkningen giver en række tekniske oplysninger som grundlag for udvidet undervisningspligt, og der er mange værdifulde oplysninger heri, men hvor er hensynet til det enkelte barns psyke og til personlighedens ret til at vælge i frihed? Lad os udbygge skolen, gøre den spændende og fristende, så den kan anspore til forpligtende selvvalg, men lad os ikke gribe til tvang, hvor det lykkes bedre i frihed.

Vi er naturligvis indstillet på, at forslaget tages op til nærmere drøftelse i det faste udvalg.

Gunhild Due: I SF kan vi give tilslutning til øget undervisningspligt og mener ikke, sagen bør udsættes.

Når man ser på udviklingen i samfundet med de store krav, der stilles til den enkelte på arbejdspladsen, men også i fritiden, hvor man stilles alt for svagt over for den grove påvirkning, vi alle udsættes for fra massemedier og reklamer, og hvad det nu er, så er det meget ønskeligt, at alle gennem en grundlæggende, alsidig skolegang sættes bedre i stand til at vælge og vrage blandt de mange tilbud, man udsættes for. Kun ved øget indsigt bliver man i stand til at skelne mellem forlorent og ægte og i stand til at klare sig i fremtidens komplicerede samfund.

Dertil kommer, at det tydeligt fremgår af betænkningen, at det især er de svagest stillede børn, der ikke får lov at fortsætte i skolen. Det er i nogen grad også geografisk bestemt. At det er de svagest stillede, der ikke får mere end 7 års undervisning, skyldes mange ting, naturligvis især økonomiske forhold, som vi må afhjælpe, men det kan nu også skyldes dårlige boligforhold, for små lejligheder. Her kunne en øget brug af ungdomskostskoler komme ind i billedet, hvis man ellers skal være så pessimistisk at regne med, at vi stadig har boligproblemer i 1972, og så pessimistisk er jeg nu. Det kan også skyldes en traditionsbestemt tankegang. Jeg har mødt en del tilfælde, hvor børn gerne ville have fortsat, men hvor forældrene sagde nej. Det behøver ikke altid at være af økonomiske grunde.

Så vil nogen sige, at man bør løse de

socialt problemer først, ligesom nogle lærere siger, at den blå betænkning først skal være fuldt opfyldt. Jeg er ikke enig heri, for der vil altid dukke noget op, som lige skal ordnes først. Jeg mener også, at den udfordring til skolen, der ligger i øget undervisningspligt, i det lange løb bliver skolen til gavn.

Men tilbuddet af skoleformer må være varieret, så de børn, der trænger til at skifte skoleform, får mulighed derfor. Ud over de kendte former må der sikkert også udvikles helt nye. Vi har i SF haft nogle tanker om, at man af hensyn til skoletrætte børn — hvorfor taler man i øvrigt aldrig om skoletrætte børn i eksamensklasserne — kunne lave en ordning, så man hoppede ud af undervisningen 1 år, altså fik et pauseår. Men jeg ser, at man i betænkningen ikke rigtig tror på ideen. Jeg har også drøftet det med forskellige pædagoger, som advarer imod det. Men i hvert fald må vi have en dispensationsregel og ellers løse problemet ved mere varierede tilbud. I nogle tilfælde må vi nok også støtte hjemmene på forskellig måde. Vi er jo ved at oparbejde en slags redskab til det gennem vor familievejledning.

Man har sagt, at øget undervisningspligt ville fremme konformitet og ensrette. Nu har unge i teen-årene vel netop en naturlig flokmentalitet, men denne flokmentalitet fremmes vel i særlig høj grad på en arbejdsplads, mere end den gør det i skolen, hvor man direkte kan modarbejde den ved hjælp af undervisning, der bygger på at selvstændiggøre eleverne ved at fremme diskussioner i klassen og den slags ting.

Man må fra skolens side arbejde videre med nye undervisningsformer, eksperimenter og forskning, og man må samtidig indse, at eleven er en væsentlig del af skolen, og at man på mange måder må vise mere omsorg for den enkelte elevs trivsel lige fra 1. klasse. Det kræver øgede bevillinger og øget indsats på alle områder; det gælder jo ikke mindst af hensyn til de svageste af eleverne. En fortsat udbygning af specialklasser og observationsklasser og andre hjælpemidler må følge forslaget.

Jeg er heller ikke blind for de familiemæssige problemer, der kan opstå, når forældre og børn af den ene eller den anden grund har gnidninger og besvær med hin-